

KOBIETY POLSKIE

W MISJACH POKOJOWYCH HUMANITARNYCH I STABILIZACYJNYCH

POLISH WOMEN

IN THE PEACEKEEPING, HUMANITARIAN AND STABILISATION OPERATIONS

osce

Czy kobiety mogą służyć w wojsku? Should women serve in the army?

A dlaczego nie? – można odpowiedzieć pytaniem na taką wątpliwość.

Przecież ta część społeczeństwa uważa za "słabą płeć" wcale nie jest tak słaba, jak się powszechnie sądzi. Zresztą czy ktoś sobie wyobraża istnienie społeczeństwa bez kobiet? Chyba nie. Więc dlaczego miałoby być inaczej w wojsku. Jest to co prawda społeczność wyjątkowa, narażona na działanie w ekstremalnych warunkach, ale wiele pań pod względem odporności na wszelkiego rodzaju stresy nie ustępuje w niczym męskim „twardzielom”.

Sięgając do przykładów z historii, można wymienić Joannę d'Arc, czy bliższą Polakom Emilię Plater, a podobnych przykładów bohaterstwa kobiet w walce zbrojnej jest znacznie więcej. Szczególnie dotyczy to niezbyt odległych czasów II wojny światowej. Pomocnicza, wojskowa służba kobiet istniała we wszystkich armiach uczestniczących w walkach po obu stronach frontów.

Mijają lata, zmieniają się funkcje wojska. Coraz większego znaczenia nabiera prob-

"Why not?" one could answer.

Although women are considered "the weaker sex", they are not as weak as they seem to be. No one can imagine the soci-

Autorem rysunku jest st. chor. Wojciech CICHÓŃ z Żandarmerii Wojskowej

ety without women, so there is no reason for the situation in the army to be different. Servicemembers are supposed to operate under extreme conditions, but there are a lot of women who can work under stress as well as male „supermen”.

There are examples set by Joan of Arc, Emilia Plater, who is well known by the Polish, and many other heroic female fig-

lem bezpieczeństwa międzynarodowego i od współczesnych sił zbrojnych wymaga się wykonywania zróżnicowanych zadań.

Centrum zainteresowania przeniesione zostało z prowadzenia wysokiej intensywności konfliktu do zarządzania kryzysowego, wspierania pokoju i operacji humanitarnych.

Potrzeba fizycznie silnego żołnierza, dla zadań bojowych będzie istniała zawsze, ale tradycyjnie monolityczny ideał wojownika nie jest przystosowany do zadań wspierania pokoju. Częściej pojawiać się będzie potrzeba nadzorowania, szkolenia, reeduakcji, a nawet wykonywanie różnych prac na rzecz postkonfliktowych społeczeństw, po ich traumatycznych przeżyciach.

Polskie kobiety biorą udział w misjach pokojowych od samego początku, a więc od 1953 roku, kiedy to po zawarciu rozejmu między stronami konfliktu, przedstawiciele naszego państwa zostali poproszeni do udziału w Komisji Nadzorczej Państw Neutralnych w Korei oraz w Komisji Repatriacyjnej Państw Neutralnych.

ures from the history of military conflicts. This is true especially for the World War II. Women's Auxiliary Service was established in all armies taking part in that war.

Military functions change over time. International security became the most important issue and modern army is to participate in various forms of military to military operations.

Focus has shifted from high intensity conflicts to the peacekeeping, humanitarian and crisis operations.

There has always been need for physically strong soldier for combat missions, but this model of warrior is not suitable for the peacekeeping missions. There will be more frequently the need for monitoring, training, education, and services to post-conflict society.

Polish women have participated in the peacekeeping operations from the very beginning in 1953, after Korean Armistice Agreement ended the Korean War and Polish delegation was invited to the

Neutral Nations Supervisory Commission and The Neutral Nations Repatriation Commission.

The Neutral Nations Supervisory Commission Was composed of four senior officers, two of whom were to be appointed by neutral nations nominated by the Commander-in-Chief, United Nations Command, namely, Sweden and Switzerland, and two of whom were to be appointed by neutral nations nominated jointly by the Supreme Commander of the Korean People's Army and the Commander of the Chinese People's Volunteers, namely, Poland and Czechoslovakia.

Women operated also in the Indochina Peninsula after Poland became member of the International Commission for Supervision and Control (ICSC) in 1954. One of them, Ms. Szumlańska, was a member of inspection team in Vung Tau. Another one, Ms. Ludmiła

Już w pierwszej grupie znalazły się elegancko umundurowane tłumaczki, które mimo nawału pracy, tworzyły wspólnie z innymi oficerami zgrany zespół nie tylko inspektorski, ale po pracy również artystyczny.

Komisja Nadzorcza Państw Neutralnych działała poprzez 20 grup inspekcyjnych. W każdej było co najmniej 4 oficerów, zawsze w równej liczbie każdego z państw członków komisji.

Podobnie było na Półwyspie Indochińskim. Gdy w 1954 roku Polska weszła w skład Międzynarodowej Komisji Nadzoru i Kontroli nie zabrakło tam pań. W jednej ze Stałych Grup Inspekcacyjnych w miejscowości Vung Tau uczestniczyła pani Szumlańska. Inna z kobiet – pani Ludmiła Moorthi-Kobyńska - wykonywała swoje zadania w Laosie. Po latach wydała książkę, w której opisała swoje wrażenia. Napisała tam m.in.:

Ja byłam tłumaczem języka angielskiego pułkownika Jałowieckiego do rozmów z przedstawicielami delegacji hinduskiej i kanadyjskiej. Najczęściej pracowałam w kwaterze głównej Komisji w Vientiane, tłumacząc rozmowy na żywo lub teksty

pisemne - protokoły z dochodzeń, korespondencję, instrukcje oraz miesięczne raporty z pracy Komisji przesyłane potem do Londynu i Moskwy. Czasami pułkownik zabierał mnie helikopterem lub trzyosobowym samolotem dwupłatowym do miejsc wszczęcia działań wojennych, gdy osobistość chciał przeprowadzić dochodzenie lub sprawdzić stan faktyczny. Samoloty i helikoptery Komisji Międzynarodowej były pomalowane na biało i oznakowane dużymi czarnymi literami „UN” - United Nations - Narody Zjednoczone.

Rok 1974 – to wzięcie udziału w misji pokojowej ONZ Polskiego Szpitala Polowego. Personel – oprócz wojskowych lekarzy – stanowiło 20 pań.

Jedną z pionierek tej misji była pani Anna Nowakowska – dziś członek Zarządu Głównego Stowarzyszenia Kombatantów Misji Pokojowych ONZ.

Rozwijanie szpitala tak zapamiętała:

„Teren szpitala ogrodzono zasiekami. Ubrane w mundury żołnierskie (bez stop-

Moorthi-Kobylańska, served in Laos. She wrote a book in which she described her experiences:

I was interpreter for Col. Jałowiecki during his meetings with India and Canada representatives. Most of the time I worked in headquarter in Vientian, translating conversations or documents – investigation reports, mail, instructions and monthly reports, which were later being sent to London and Moscow.

Sometimes colonel took me in helicopter or small aircraft to places where hostility took place to conduct an investigation or check the situation. Aircraft and helicopters were painted white and had big black letters UN for United Nations.

1974 – Polish Field Hospital in the UN peacekeeping mission. Aside from military doctors, personnel consisted of 20 women.

Ms. Anna Nowakowska was one of the first women taking part in that mission. Nowadays, she is the executive of the

(nia) rozpoczęłyśmy pracę (...) Początkowo patrzoną na nas z rezerwą, ale dzięki naszemu profesjonalizmu zyskałyśmy uznanie w oczach żołnierzy i dowództw wszystkich kontyngentów.”

Problem braku stopni wojskowych rozwiązało później organizując dla żeńskiego personelu szpitala trzymiesięczny kurs podoficerski. Program był standardowy, bez taryfy ulgowej. Po egzaminach odbyła się promocja. Była to bardzo wzruszająca uroczystość, przy zachowaniu pełnego ceremoniału wojskowego. Dowódca IX zmiany Polskiej Wojskowej Jednostki w Specjalnej Doraźnych Sił Zbrojnych ONZ na Bliskim Wschodzie – gen. Edward Wejner zapisał w swoich wspomnieniach, że „prawie wszystkie świeżo mianowane kobiety stojące w karnych szeregowach miały łzy w oczach ze wzruszenia i emocji.”

Polski Szpital Polowy miał swoją siedzibę w Ismailii. Od chwili jego rozwinięcia stał się wspaniałą wizytówką polskiego kontyngentu.

Na zdjęciu obok – kierownik punktu krwiodawstwa – pani Krystyna Borsa. Wszystkie panie chętnie fotografowały się na tle budynku szpitala, obok tablicy.

Mimo wielu zajęć związanych z opieką nad pacjentami, niektóre polskie pielęgniarki

Association of Veterans in United Nations Peacekeeping.

She describes deployment of the hospital:

Hospital area was surrounded by barbed wire. We started our work in uniforms without rank insignia (...) at the beginning we were treated with reserve, but due to our professional skills we won confidence of soldiers and commands of all contingents.

Three-months-long non-commissioned officers course for hospital personnel was organised to solve the problem of rank insignia. It was standard course, no allowances were made. Military graduation ceremonies were held after the final evaluation. Commander of the IX turn of Polish Military Contingent in the UN contingent, BG Edward Wejner wrote in his memoirs that „*almost all the graduated women standing in rank had tears of emotion in their eyes.*”

Polish Field Hospital was located in Ismaila. From the time of its deployment it became the most prominent element of Polish Military Contingent.

In the picture: Blood Donor Station manager, Ms. Krystyna Borsa. All the women liked to have their pictures taken with the hospital in the background.

ki umilały żołnierzom życie nadając audycje radiowe, dzięki zorganizowanej rozgłośni „SŁOŃCE”

Czytano wiadomości z kraju i ze świata, ale także cieszące się dużym uznaniem koncerty życzeń i retransmisje Radiowego Magazynu Wojskowego. Rozgłośnia działała od pierwszej zmiany. Na zdjęciu powyżej pani Elżbieta Figlus czyta dziennik.

„30 lat temu, jesienią 1977 r. rozpoczęła się moja przygoda w misji na Bliskim Wschodzie – wspomina pani Alicja Żołnierczyk - Znalazłam się tam jako jedna z czterech maszynistek, pracującymi w Dowództwie IX Zmiany PWJS w Ismailii.. Praca nasza – wbrew pozorom – była ciężka i zmudna, ale jednocześnie odpowiedzialna i ciekawa. Polegała na pisaniu dokumentów wewnętrznych, wysyłanych do kraju i na potrzeby ONZ. Mimo posiadanej znajomości języka angielskiego zaledwie w stopniu podstawowym - przepisywanie tekstów w tym języku nie sprawiało mi żadnej trudności.

Z powodzeniem wdrażałam się w nowy, dziedziny jestą, dzień pracy. Urozmaiceniem było kilkakrotne przemieszczanie się tzw. tramwajem (gazik) do miejsca pracy, a następnie powrót na posiłki na teren Szpitala i z powrotem do pracy w jednostce. Mimo dużego obciążenia zadaniami, był też czas wolny, który przeznaczałam na opalanie, w godzinach wieczornych na babskie pogaduszki o nostalgii spowodowanej rozmową

Despite the multitude of work related to the health care, some Polish nurses managed to found broadcasting station “Sun” and broadcast radio programmes to the soldiers.

The news from Poland and all over the world were read, listeners' choice and Military Radio Programme were transmitted. The station began its operation during the I turn of PMC. In the picture: Ms. Elżbieta Figlus reads a newspaper.

“30 years ago, in autumn 1977, I had started my adventure in the Middle East,” writes Ms. Alicja Żołnierczyk, “I was one of four typists working in the IX turn PMC HQ in Ismaila. Our work was not only hard and arduous, but also interest-

z najbliższymi w kraju, spacery po Ismailii, które odbywały się w grupach, a ze wzgórów bezpieczeństwa – z udziałem mężczyzn. Jednak najbardziej niezapomnianymi momentami były grupowe wycieczki do szczególnie atrakcyjnych historycznie miejsc w Egipcie, a więc do Kairu, Gizy, Luksoru, Aleksandrii. Ich widok wzbudzał zachwyt i radość z jedynej w tych warunkach i w tym czasie okazji ujrzenia i dotykania zabytków starożytnego Egiptu. Aby utrwalić te widoki, każdy z uczestników starał się robić jak najwięcej zdjęć. Na jednym z nich jestem w towarzystwie koleżanki Haliny Przewodowskiej.

Obiektem moich zachwytów były też pustynne krajobrazy, na których było widać wielbłady, koloryt i temperaturę Morza Czerwonego z cieplymi strumieniami wody oraz idące po Kanale Sueskim statki. Odnosiło się wrażenie jak gdyby szły po piasku. Nie obyło się też bez burz piaskowych – był to przecież okres zimowy. Niezapomniane wrażenie robiła na mnie ludność arabska, a także grupy dzieci proszące o „bakshysz”.

ing. We had to write documents, which were being sent to Poland, UN or other units. I knew only basic English, but typing documents written in this language was not difficult for me.

I successfully adjusted to the new working day, with siesta in the middle of day. I liked driving jeep to my working place, then to the dining facility in the hospital and again to my working place. Despite the hard work, I had also free time, which I spent on sunbathing and nostalgic conversations with friends longing for their families, going on a tour of Ismailia city, which for security reasons had to done in groups including men. The most unforgettable moments were our trips to historic sites in Egypt, such as Cairo, Giza, Luxor and Alexandria. I was delighted by the possibility of visiting historic monuments of ancient Egypt. Every tourist wanted to take as many pictures as possible to record all those impressive views. In one of them I am with my friend Halina Przewodowska.

I was impressed by desert landscape with camels, colour and temperature of the Red Sea, and ships on the Suez Canal. They seemed to go on the sand. Because of winter season, there were sand storms. Watching the Arabs, especially children asking for bakshish, was an extraordinary experience.

Po półrocznym pobycie wróciłam do kraju z poczuciem dobrze spełnionego obowiązku.

Liczba personelu kobiecego, przez cały czas trwania misji jest stosunkowo niewielka. Stanowi bowiem około 1% w stosunku do liczby żołnierzy-mężczyzn.

Do 1999 roku kobiet w szkołach i akademias wojskowych nie było. Ich nabór odbywał się na zasadach szczególnych potrzeb wojska. A te, głównie dotyczyły średniego personelu medycznego i lekarzy niektórych specjalności – przede wszystkim stomatologów.

Satyryk wojskowy – Zbigniew Damski – tak widział udział koleżanek – żołnierzy w codziennej pracy.

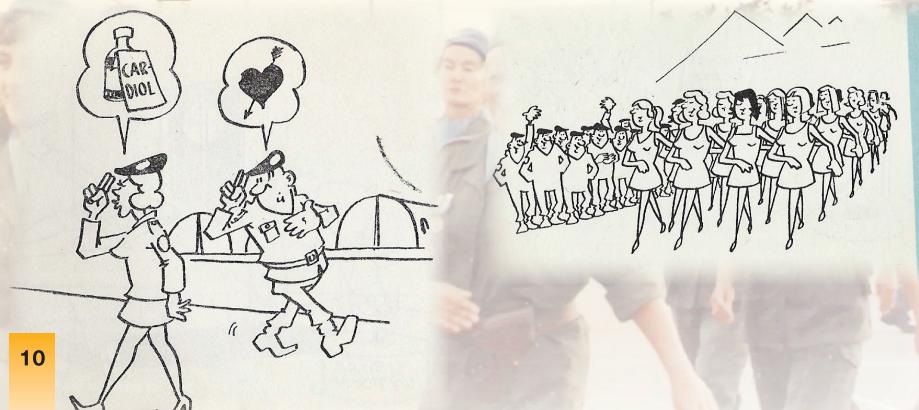
I returned home after half-year-long turn with a feeling that I fulfilled my duty.

The number of women serving in the mission is relatively low, they constituted about one per cent of male servicemembers.

There were no women in military schools and academies until 1999. They were recruited only to fulfil army need for middle-level medical personnel and doctors, especially the dentists.

This is military satirist's, Zbigniew Damski, view of women's service.

Ms. Ewa Poznańska was one of middle-level medical personel. She writes in her memoirs:

Do średniego personelu medycznego zaliczała się pani Ewa Poznańska.

Moje wojenne wyprawy- pisze w pamiętniku - zaczęły się od wylotu do Arabii Saudyjskiej jako pielęgniarka – wolontariusz. O kraju, w którym miałam przeżyć 6 miesięcy wiedziałam niewiele. Pustynie, upały, burze pustynne, mężczyźni chodzący w sukniach, islam. No i jeszcze niebezpieczeństwo związane z wojną – ale o tym starałam się nie myśleć.

Szpital zrobił na mnie duże wrażenie. Jakże był inny od naszych polskich.. Olbrzymia budowla na pustyni była samowystarczalna. Tutaj znajdowała się centralna kuchnia przygotowująca posiłki dla pacjentów jak i personelu szpitalnego. Królowały kurczaki i baranina dobrze przyrządzona. Mnogość sałatek oraz zupy, których nie jadłam. Pacjenci na oddziałach otrzymywali aprowizację w specjalnych, zamkniętych tacach trzymających ciepło.

Pralnia, szwalnia bez podziału na oddziały. Laboratorium było na usługach każdego oddziału. Codziennie przychodził laborant i pobierał zlecone badania. Pielęgniarka na oddziale nie wykonywała tych czynności.

I began my war adventures as volunteer nurse in Saudi Arabia. I knew almost nothing about the country I was to live in for six months, deserts, heat, sand storms, men's clothing, islam. I tried not to think about the danger related to war.

I was impressed by the hospital. It was different from Polish ones. It was self-sufficient building in the desert. There was a kitchen preparing food for the patients and medical staff. Most of the time they served chickens and mutton, a lot of salads and soups, which I didn't eat. Patients were receiving their food in special thermal containers.

There was laundry and clothing repair in the hospital. The laboratory served all the hospital departments. Every day the laboratory assistant took the material to test. Nurses were not obliged to do this..

This is to certify that
The Secretary-General of the United Nations
has awarded
The United Nations Interim Force in Lebanon
Medal

to

Cpl Ewa Poznańska

In recognition of having completely met the requirements of eligibility and having completed the necessary period of qualifying service as a Military Member of the United Nations Interim Force in Lebanon.

Given under my hand at Yaqoura Headquarters, Lebanon
This eleventh day of November 1993

Steinberg.
Force Commander

Ciekawe rozwiązańe to izba przyjęć. To było najgłówniejsze pomieszczenie – SERCE – szpitala. Przetransportowany z pola walki ranny był konsultowany przez specjalistów. Wykonywano wszystkie podstawowe badania, podłączano zlecone leki. Trafiał na oddział gdzie nie było gabinetów lekarskich, dyżurnych lekarzy, pielęgniarki oddziałowej. Lekarzem prowadzącym był lekarz z izby przyjęć. To on przychodził na wizyty do swojego pacjenta.

Pracowałam na oddziale chirurgicznym. Moimi pacjentami byli jeńcy iracki. Naszym zadaniem była opieka nad chorymi. Żołnierze z MP (Military Police) pilnowali jeńców przez cały czas ich pobytu w szpitalu KKMC. Pracowałam z Filipinkami, Egipcjankami, Amerykankami. Ci ostatni to ludzie różnych zawodów przeszkołeni do pomocy pielęgniarskiej. Praca z nimi układała się różnie. Pamiętam czarnoskórego Amerykanina, który żywił się tylko tym, co miał w plecaku. Od nikogo nic nie wziął, był zamknięty w sobie. Patrzył bardzo podejrzliwie na nas, Polki.

Pewnej nocy na oddział przywieziono młodego Irakijczyka, który nie miał w obu kończynach górnych części przedramie-

The reception room was organised in a very interesting way. It was the most important part of the hospital, the heart of it. The wounded evacuated from the battlefield was evaluated by specialists and received basic medical treatment. After that the patient was placed in the ward, where there were no surgeries, doctors on duty and ward nurses. The doctor from the reception room was responsible for the patient.

I worked in the surgery ward. Iraqi prisoners of war were my patients and my job was to take care of them. Prisoners were escorted by Military Police during their stay in the hospital. I worked with people from Philipines, Egypt and the USA. They were people of all walks of life, trained as nurses. Working with them was not always easy. I remember one African-American, who eat only the food he brought with himself. He didn't take anything from anyone. He was very suspicious about us, Poles. One night, young Iraqi man with wounded arms was taken in our ward. He was very aggressive and we had to watch him all the time. Because he pulled out the drip from his arm, we had to put him on a drip again. Our American began the work, but tried twice

nia, był bardzo pobudzony. Musieliszy na zmianę go pilnować. Ponieważ w trakcie szamotaniny wyruwał sobie wenflon z kroplówką, musieliszy ponownie mu go założyć. Nasz Amerykanin zabrał się do pracy. Wkluwa się do tej żyły i nic, drugi raz, znów nic. Za trzecim podejściem nie wytrzymałem. Powiedziałam, że ja to zrobię. Bardzo się zdziwił, ale ustąpił mi miejsca. Jego zdziwienie było jeszcze większe, kiedy wklułem się i podłączylem kroplówkę. Wyszedł z sali. Obserwowałem mnie. Po pewnym czasie podszedł do mnie podziękował i pochwalił. Nie wiedział, że potrafię wykonywać czynności pielęgniarskie. Ja wyprowadziłem go z błędu. Od tego wydarzenia bardzo dobrze mi się z nim pracowało.

Nie zawsze byłam zadowolona z siebie. Ja też miałam problemy, z którymi musiałam się uporać. Tam też zrozumiałam jak ważna jest obecność ludzi życzliwych.

Jedna z moich koleżanek, którą poznałam w Arabii powiedziała mi, iż nigdy nie była tak osamotniona jak jest teraz, a przecież było nas tam tak dużo.

and couldn't do it. After the third attempt I said I wanted to do it myself. He was surprised, but allowed me to do it. His surprise grew when I managed to put the young Iraqi on a drip. He left the ward, after some time he came back, thanked and praised me. Apparently he wasn't aware I know the nursing. Since that incident, my work with him was much easier.

I was not always satisfied with what was going around me. I had problems to cope with and it was there, that I understood the importance of having friendly people around me.

One of my friends I met in Arabia told me that she had never been so lonely before, despite the fact that there were so many women.

I spent in Arabia six months. I came home stronger, I gained first-hand experience in my job and met interesting people, whom I contact up to now. This is very valuable for me. And the world is so small. During my next mission, this time in Croatia, I met the same American who was also in Arabia.

Byłem w Arabii sześć miesięcy. Wróciłam silniejsza, bogatsza o nowe doświadczenia związane ze swoim zawodem. Poznałam nowych ludzi z którymi utrzymuję kontakt do dnia dzisiejszego. To jest bardzo cenne dla mnie. A świat jest bardzo mały. Podczas następnej mojej wyprawy tym razem do Chorwacji, spotkałam Amerykanina, który też był w Arabii.

Bardzo ciepło i miło wspominam Arabię. Tego czego tam doświadczyłam, widziałam, przeżywałam, nikt mi nie zabierze.

Lekarki, farmaceutki, pielęgniarki, labortantki, tłumaczki i maszynistki – to typowe zawody, jakie dominowały wśród pań pełniących służbę w misjach do 2003 roku.

I still cherish great remembrances of Arabia. No one can deprive me of what I experienced and saw there.

Doctor, pharmacist, nurse, laboratory assistant, interpreter and typist – these are jobs done by women serving in the peace-keeping missions until 2003.

Well uniformed, always smiling women fulfilled their mission with feminine charm, creating relaxed atmosphere in severe soldiers' life.

Women were appreciated by commanders for their conscientious work, which is proved true by all the medals and diplomas awarded to them.

Female graduates, after completing four-year long studies in military schools has been appointed to posts in various military branches since 2003. Military

Elegancko umundurowane, zawsze uśmiechnięte, wykonywały swoje zadania z kobiecym wdziękiem, stwarzając atmosferę ciepła w surowym żołnierskim życiu.

Były doceniane przez przełożonych za sumienną pracę. Odznaczenia i dyplomy, jakie otrzymywały są tego najlepszym dowodem.

Dopiero po 2003 roku stanowiska różnych specjalności wojskowych obejmowały absolwentki czteroletnich szkół oficerskich, a w kolejnych latach – również akademii wojskowych. Obecnie każdego roku takich absolwentek jest około 90.

Reprezentują one szerokie spektrum specjalistów w korpusach: ogólnowojskowym, radiotechnicznym, rakietowym i artylerii, logistyki, obrony przed bronią masowego rażenia, żandarmerii wojskowej, łączności i informatyki, lotnictwa, Marynarski Wojennej i medycznym.

W związku z tym rozszerzony został zakres stanowisk, na które wyznacza się kobiety na misjach, gdyż reprezentują one przydatne w czasie misji kwalifikacje.

academy graduates began their service in following years. There are about 90 female graduates every year.

They serve in such branches as: infantry, communication, artillery, logistics, NBC, air defence, military police, airforce, navy and health care.

Number of posts to be filled by women increased significantly, because of the kinds of professional skills required of soldiers during the mission.

OPERACJE BIEŻĄCE CURRENT OPERATIONS

Obecnie Polska uczestniczy w następujących operacjach zagranicznych:

PKW UNDOF – Syria
PKW UNIFIL – Liban

Poland participates in the following missions:

PMC UNDOF – Syria
PMC UNIFIL – Lebanon

PKW EUFOR – Bośnia i Hercegowina

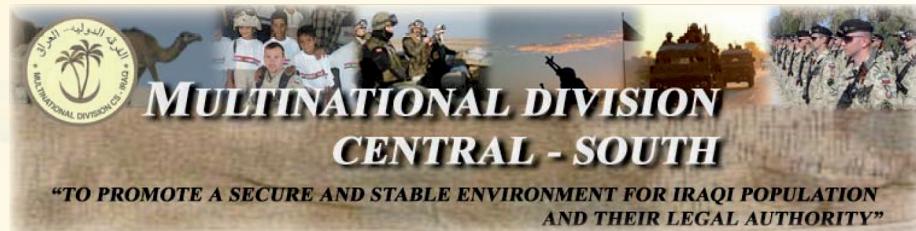
PMC EUFOR – Bosnia and Herzegovina

PKW KFOR – Kosowo

PMC KFOR – Kosovo

PKW Irak – w Iraku

PMC Iraq

PKW ISAF – Afganistan
oraz w 9 misjach obserwacyjnych.

PMC ISAF – Afghanistan
and 9 observational missions.

Aktualnie według stanu ze stycznia 2008 roku w 6 Polskich Kontyngentach Wojskowych kobiety – żołnierze obsadzają stanowiska: oficerów rozpoznania, operacyjnych, sekcji analizy informacji, dowódców plutonu, szefów zespołu, konsultantów do spraw psychoprofilaktyki, lekarzy, pielęgniarek i ratowników medycznych, a także transportowców i magazynierów.

Kilką pań dosłużyło się stopnia majora, jest wiele kapitanów, poruczników, ale są także w stopniu chorążego oraz w stopniach podoficerskich.

Rolę kobiet w rozwiązywaniu konfliktów zbrojnych doceniła Rada Bezpieczeństwa ONZ uchwalona w roku 2000 rezolucja nr 1325 nakładając państwa członkowskie do zwiększenia udziału kobiet w budowaniu pokoju oraz lepszego wykorzystania ich potencjału.

Współczesne konflikty wzywają nie tylko do działań wojskowych, ale jak zauważa Strategia Bezpieczeństwa Unii

As for January 2008, women in six Polish Military Contingents are appointed to following posts: intelligence officer, operation officer, information analysis officer, platoon leader, doctor, nurse, psychologist and store manager.

Some women were promoted to major, there are a lot of female captains, lieutenants, warrant officers and non-commissioned officers.

Europejskiej „potrzebujemy większych możliwości (kompetencji) aby wykorzystać wszystkie środki cywilne w sytuacjach kryzysowych i po ich zakończeniu”.

Takie zróżnicowane zdania wymagają różnorodnych umiejętności, które posiadają kobiety w takim samym stopniu jak mężczyźni.

Zdają sobie sprawę z tego rządy wszystkich państw wysyłających żołnierzy na misje.

Women's role in conflict resolution is appreciated by UN Security Council in its Resolution 1325 (2000), in which nations are encouraged to increase number of women serving in the peacekeeping missions and to use their professional skills in more effective and efficient way.

Contemporary conflict resolution need not only military activities, but also, as European Security Strategy states, „we need more capabilities to use all the civilian assets during and after crisis operations.”

Ilustracją podkreślającą udział kobiet w operacjach pokojowych są zamieszczone poniżej zdjęcia.

Potrzeba zwiększenia udziału kobiet w poszczególnych aspektach misji pokojowych na wszystkich szczeblach decyzyjnych pozostaje priorytetowa.

Pierwsza kobieta została mianowana na stanowisko Specjalnego Przedstawiciela Sekretarza Generalnego w roku 1992 podczas misji pokojowej ONZ w Angoli. Obecnie, po latach, wciąż jest tylko jedna kobieta - Specjalny Przedstawiciel, Misji Obserwacyjnej Organizacji Narodów Zjednoczonych w Gruzji (UNOMIG). Sekretarz Generalny wezwał państwa Członkowskie do zwiększenia rekrutacji kobiet na stanowiska obserwatorów wojskowych, policji oraz do udziału w misjach pokojowych.

Badania prowadzone w Bośni i Hercegowinie na temat znaczenia udziału kobiet w misjach pokazały, że personel – począwszy od najwyższych szczebli do zwykłych szeregowych, z którymi przeprowadzono rozmowy – wykazały pozytywny stosunek do zwiększonej obecności pań w operacjach pokojowych. Jednakże wszyscy zgodzili się co do tego, że oficerowie policji i żołnierze płci żeńskiej nie powinni być rekrutowani tylko dlatego, że są kobietami.

Podkreślano, że jest to problem umieszczenia „właściwej osoby, na właściwym miejscu”. Taką właściwą osobą na bardzo właściwym miejscu była ceniona przez kolegów saperów pani Danuta Rembisz, która zabezpieczała medycznie patrol rozminowania właśnie w Bośni i Hercegowinie w latach 2006 – 2007.

Bez jej obecności prace mineryskie były nie do pomyślenia. Umundurowana, jak pozostały saperzy, jest trudna do rozpoznania na zdjęciach wśród kolegów.

Such a different missions require various skills, for which women are valued as well as men. Governments of Sending Nations are aware of those qualifications.

The role of women in the peacekeeping missions is shown in the pictures below.

There is a growing need for increasing the number of women in all elements of the peacekeeping missions.

The first woman was appointed Special Representative of Secretary General in 1992 during the UN peacekeeping mission in Angola. Nowadays, there is only one female SRSG in Georgia (UNOMIG). Secretary General called on nations to increase the number of women as military observers and police officers in the peacekeeping missions.

Research on the role of women in the peacekeeping mission conducted in Bosnia and Herzegovina proved that women are accepted by personnel at all levels of command. But it was also agreed that police officers and soldiers should not be given a job just because they are women. The key issue is “to find a proper person to do a proper job.” Ms. Danuta Rembisz, who provided medical support for EOD team in Bosnia and Herzegovina in 2006-2007, was such a person.

In the pictures, it is difficult to recognise

Dowódca patrolu – st. sierż. Irek Chodowiec bardzo cenił jej pracę i spokój jaki wnosiła podczas tych niebezpiecznych czynności.

W Polskim Kontyngencie Wojskowym UNIFIL w Libanie panie pracują na stanowiskach : szefa zespołu planowania transportu, dowódcy plutonu oraz ratowników medycznych.

Miejscowa ludność libańska ceni sobie najbardziej personel służby zdrowia. Od lat, od kiedy istnieje ta misja mogą zawsze liczyć nie tylko na pomoc lekarską, czy

her, uniformed in the same way as the rest of team members.

Platoon leader, SSG Irek Chodowiec, not only appreciates her work, but also claims that the presence of her helped restore calm in their dangerous job.

In Polish Military Contingent UNIFIL in Lebanon women serve as chief of transport planning team, platoon leader and paramedic.

The medical staff is of vital importance to the local Lebanese. Since the time the mission was established, health care and

pielęgniarską, ale także na zaopatrzenie w leki, za które oczywiście nie muszą płacić.

Aktualnie w składzie UNIFIL bierze udział ponad 13 000 żołnierzy z następujących państw: Włochy, Francja, Hiszpania, Indie, Nepal, Indonezja, Ghana, Niemcy, Turcja, Polska, Belgia, Malezja, Chiny, Grecja, Finlandia, Holandia, Irlandia, Bułgaria, Portugalia, Tanzanii, Norwegia, Brunei, Szwecja, Dania.

W latach 1994 - 1996 dowódcą UNIFIL (Force Commander) w randze zastępcy Sekretarza Generalnego ONZ był Polak – gen. bryg. dr Stanisław WOŹNIAK.

Na zdjęciu witą się z grupą pań w żołnierskich mundurach.

Inna grupa medyczna brała udział w operacji „Pustynna Burza” w lutym 1991 r. do Zatoki Perskiej został skierowany nasz ORP „WODNIK” przystosowany do roli pływającego szpitala.

W 2003 roku operacja zbrojna wojsk głównie USA i Wielkiej Brytanii – dopro-

medicine have been provided for the local population free of charge.

UNIFIL consists of 13 000 servicemen from Italy, France, Spain, India, Nepal, Indonesia, Ghana, Germany, Turkey, Poland, Belgium, Malaysia, China, Greece, Finland, Holland, Ireland, Bulgaria, Portugal, Tanzania, Norway, Brunei, Sweden and Denmark.

In 1994 – 1996, UNIFIL Force Commander and Deputy Secretary General was Polish Brigadier General Stanisław WOŹNIAK.

In the picture below, he welcomes the group of women in uniforms.

Another medical team took part in the operation „Desert Storm” in February 1991, when Polish hospital ship “Wodnik” was sent to Persian Gulf.

In 2003, military operation led by the USA and Great Britain ended the rule of Saddam Hussein. International Stabilisation Force for Iraq was established and Polish Military Contingent became

wadziła do obalenia Saddama Husajna. Utworzono Międzynarodowe Siły Stabilizacyjne, w skład których wszedł także Polski Kontyngent Wojskowy. Początkowo liczył 2500 żołnierzy. PKW jest częścią Wielonarodowej Dywizji Centrum – Południe, której dowództwo sprawuje Polska.

Cele misji realizowane są głównie poprzez pozytywne oddziaływanie na środowisko, zapewnienie bezpieczeństwa oraz działania ukierunkowane na zaspokajanie podstawowych potrzeb lokalnej społeczności (żywność, woda, paliwo, energia elektryczna).

W cieniu innych wydarzeń w Iraku pozostałość działalności kadry i pracowników polskiej grupy CIMIC.

part of it. At the beginning it consisted of 2500 servicemembers. PMC is part of Multinational Division Centre - South led by Poland.

Pomoc do Iraku trafia z różnych źródeł. Centrum zajmuje się pośredniczeniem w dostarczaniu pomocy najbardziej potrzebującym. Szczególną uwagę poświęca się dzieciom. Od samego początku misji prowadzona jest akcja „Operacja irackie dzieci”. W jego ramach wspomaga się

Goals of that mission are achieved by cooperation, providing security and fulfilling the basic needs of local population, such as food, water, gas, electricity.

Activities of Polish CIMIC personnel are overshadowed by the other events in Iraq.

Copyright by MNDCS

copyright by MNDCS

wprowadzanie w życie nowych programów nauczania, które akcentują wartości humanitarne, eliminując indoctrynację polityczną dawnego okresu oraz wprowadzając standardy demokratyczne.

Lokalne społeczności bardzo sobie cenią serdeczny stosunek polskich żołnierzy i zainteresowanie ich problemami. Chętnie z nimi rozmawiają, opowiadając o swoich kłopotach. Kontakty z ludnością najlepiej potrafią nawiązywać kobiety w mundurach.

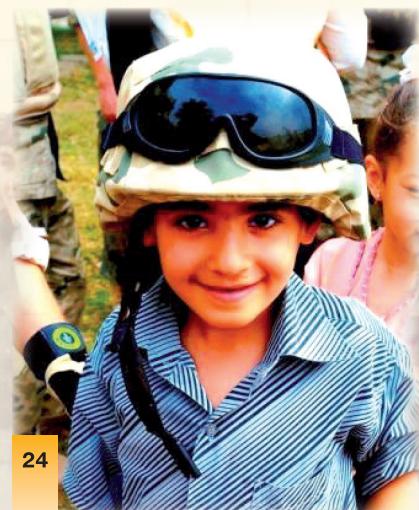
„Każdego dnia czuję na sobie oddech śmierci. Ale jak widzę okaleczone, cierpiące dziecko, zapominam o tym” – mówiła w wywiadzie dla tygodnika „Pani Domu” – Edyta Górecka.

Pani Edyta pracuje w grupie pomocy

Humanitarian aid is delivered to Iraq from various sources and is distributed to those in desperate need by the agency of the Centre. Attention is paid especially to children.

Operation “Iraqi Children” is conducted from the very beginning of the mission. Its aim is to educate children according to curriculum, which promotes humane values, democratic standards and eliminates results of intense political indoctrination.

Local communities value Polish soldiers and an interest they take in solving their problems. People willingly talk to soldiers and

Armia wyremontowała przedszkole w wiosce. Edyta przywiozła dzieci zabawki.

humanitarnej CIMIC. Pisze projekty, rozdaje dary, odwiedza wsie i miasteczka.

Wyjeżdżając poza bazę musi oprócz munduru założyć kamizelkę kuloodporną, która waży około 20 kilogramów i oczywiście hełm.

CIMIC to nie tylko opieka i pomoc miejscowej ludności w zakresie dostarczania środków do życia, ale także planowanie i budowa ujęć wody pitnej, oczyszczalni ścieków i innych obiektów użyteczności publicznej.

describe their difficult situation. Women in uniforms are very good in making contact with local citizens.

„Every day I can feel the death waiting around me, but I forget about it when I see suffering wounded child,” stated in her interview for the „Pani domu” Ms. Edyta Górecka.

Ms. Górecka works for CIMIC humanitarian aid group. She makes projects, distributes humanitarian aid, and visits villages and small towns. As she leaves the

Bywa i tak, że trzeba wystąpić bardziej bojowo, choć tym razem było to tylko pozowanie do zdjęcia.

Mimo wielu zadań wykonywanych w trakcie służby w misjach nasi „peacekeeperzy” - tak kobiety jak i mężczyźni - każdego roku wspierają akcję Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy Jerzego Owiaka. W zbiórce uczestniczą wszystkie Polskie Kontyngenty Wojskowe.

Zbiórki, przeglądy, apele – to codzienny rytm w wojsku. Dotyczy on również pododdziałów będących w misjach zagranicznych. Przyjemnie jest jednak, gdy podczas takiej zbiórki słyszy się gratulacje z okazji dobrze wykonanego zadania.

camp, she must use 20 kgs bullet-proof vest and helmet.

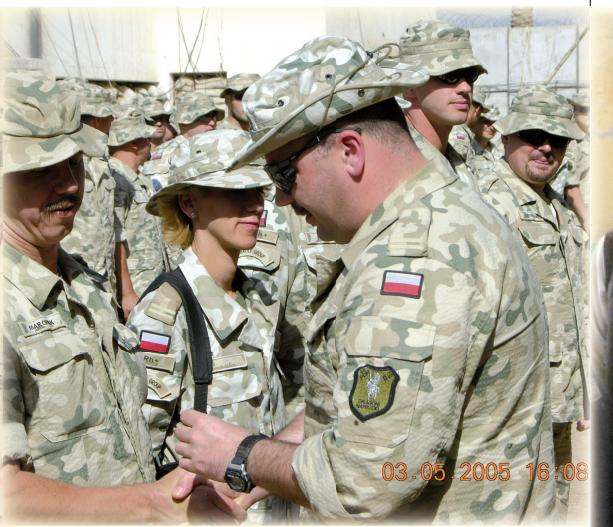
CIMIC is not only involved in fulfilling the basic needs of local population, but also in planning and construction of water supply and sewage systems and other public service facilities.

Sometimes it is necessary to fight, but this time it is only posing for a photograph.

Despite the numerous tasks to be executed, the servicemembers of all Polish Military Contingents support Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy led by Jurek Owsiak.

Polska uczestniczy również w działaaniach wojskowych prowadzonych przez społeczność międzynarodową w Afganistanie. Od 2002 r., wydziela do udziału najpierw w operacji „ENDURING FREEDOM”, a od 2004 r. także w operacji ISAF, Polski Kontyngent Wojskowy.

Assemblies and calls are everyday rituals of the army. The same happens in the units in the peacekeeping missions. But it is always nice to receive congratulations on well executed mission.

Poland participates in military operations conducted by international com-

Misja Międzynarodowych Sił Wspierania Bezpieczeństwa (ISAF) jest operacją stabilizacyjną

Uczestniczy w niej prawie 1200 żołnierzy Wojska Polskiego, współpracujących z żołnierzami 39 innych państw. Siły ISAF liczą łącznie ok. 34 000 żołnierzy i pracowników wojska.

munity in Afghanistan. Poland has committed its military contingent to operation "ENDURING FREEDOM" since 2002 and to International Security Assistance Force in Afghanistan since 2004. The main mission of ISAF is to conduct stabilisation operation.

Almost 1200 Polish soldiers take part in this mission, together with soldiers from 39 nations. ISAF consist of 34 000 servicemembers. Five Polish female officers served in Afghanistan in February 2008,

24/10/2005

Aktualnie (luty 2008r.) pełni tam służbę pięć Polek. Jedna jest majorem, jedna porucznikiem dwie podporucznikami i jedna jest starszym kapralem.

Powróćmy jednak do pytania zadanego na początku tej publikacji – *Czy kobiety mogą służyć w wojsku?* Jeśli – jak to wynika z opisu uczestnictwa pań w trudnych i niebezpiecznych warunkach podczas

one of them major, one 2nd lieutenant, two 1st lieutenants and one corporal.

Let's answer the question stated at the beginning of this publication: *Should women serve in the army?* They proved themselves to be a very valuable service-members in dangerous situations during the missions, so they should be even more useful in the peacetime.

01/09/2005

działań w misjach – kobiety sprawdziły się, to tym bardziej dadzą sobie radę w normalnych warunkach służby wojskowej.

Mimo, iż oficerowie wyższego szczebla wykazują tendencje do wspierania udziału pań w operacjach zagranicznych, to istnieje często jakieś „ale”

Despite the support for the participation of female servicemembers in the peace-keeping operations expressed by high ranking army officers, some doubts exist. First of all, they are afraid that female soldiers could compromise the mission and female soldiers will not be accepted in traditional muslim communities.

The experience gained by nations sending their troops abroad shows that those doubts are unjustified. Women make a contact with local population better than men, because they are considered to be very accessible.

Hungarian Army officials stated that women serving in Military Police in muslim countries proved themselves to be productive because of their ability to cross cultural boundaries between nations.

Ich obiekcje koncentrują się wokół dwóch obaw: po pierwsze – obecność kobiet może mieć negatywny wpływ na spójność misji; po drugie – żeński personel wojskowy może być nie najlepiej przyjęty przez mężczyzn w tradycyjnych, bądź muzułmańskich społeczeństwach.

Pogląd ten nie ma potwierdzenia w praktyce. Doświadczenia państw wysyłających żołnierzy na zagraniczne operacje wskazują, że kobiety mają lepsze kontakty z miejscową ludnością, potrafią się szybciej porozumieć, gdyż są uważane za bardziej dostępne.

Węgierskie siły zbrojne stwierdziły, że kobiety z żandarmerii wojskowej sprawdzają się w krajach muzułmańskich ze względu na lepsze radzenie sobie w komunikacji międzykulturowej.

Finlandia zarezerwowała sobie jeden przypadek dla kobiety z CIMIC w Afganistanie, Holandia zaproponowała wykorzystanie żeńskiego personelu do przeszukiwania domów i blokad drogowych, w Iraku – Belgia powierzyła kobietom – podoficerom przeszukiwanie cywil-

Finland reserved one post for a female officer in CIMIC in Afghanistan, Holland proposed the use of female personnel to carry out the house search and set checkpoints. In Iraq, Belgian female NCOs are responsible for conducting strip search of local women entering the Baghdad International Airport.

The fear that female soldiers will not be tolerated by men in muslim communities is unfounded. In fact, a lot of muslim countries, such as Iran, Syria, Indonesia, Lybia and Pakistan allow their women to serve in the army, sometimes they serve in combat units. In those communities men react to uniform, not to gender.

Poland is obliged to respect UN Resolution 1325 and women are promoted to better posts according to their qualifications.

Before they take part in the mission, it is necessary to complete special training dedicated to every particular mission. Not only the military code is required, but also the background knowledge of the history, conditions and local population with its

nich kobiet miejscowych przy wejściu na lotnisko.

Obawa, że żołnierze – kobiety mogą napotkać na opór ze strony mężczyzn w społeczeństwach muzułmańskich, jest nieuzasadniona. W rzeczywistości wiele państw określających się jako państwa muzułmańskie, takie jak Iran, Syria, Indonezja, Libia i Pakistan, posiada kobiety w wojsku, a nawet czasami służą one w jednostkach bojowych.

W tych społeczeństwach mężczyźni reagują na mundur, a nie na pleć.

Polska również zobligowana jest do przestrzegania zasad zawartych w rezolucji ONZ 1325 i w miarę wzrostu przeszkołonych kadr, panie obejmują coraz poważniejsze stanowiska.

Zanim jednak wyjadą na misję, tak jak każdy uczestnik muszą przejść specjalistyczne przeszkolenie potrzebne w konkretnej misji. Oprócz znajomości specyficznego rzemiosła wojskowego,

custom, culture and the way of thinking. Detailed and specialist knowledge is provided by experts from Training Centre for Peacekeeping Missions in Kielce.

The possibility of setting the role-model for women in local communities should be the reason to involve an increasing number of female servicemembers in the military and police missions. Missions set a model for the equality of rights in local communities. Number of women in the missions depends on national policy concerning the recruitment and service of women in military and civilian crisis management elements. Poland, due to the possibility of military service given to women, belongs to those nations which take advantage of various benefits provided by both genders.

We express the hope that women in the army have a promising future ahead of them.

custom, culture and the way of thinking. Detailed and specialist knowledge is

trzeba poznać historię, warunki naturalne i posiąść wiedzę o miejscowym społeczeństwie, jego zwyczajach, mentalności i sposobie komunikowania się z nim.

Tę całą wiedzę przekazują kandydatom na wyjazd najwyższej klasy specjalści w Centrum Szkolenia na Potrzeby Sił Pokojowych im. gen. broni Władysława Sikorskiego w Kielcach.

Reasumując – istotna dla włączania większej liczby kobiet do misji wojskowych i policyjnych jest możliwość odegrania przez nie roli modelowej – wzorca dla kobiet miejscowych. W tym kontekście, misje ustanawiają wzorzec dla społeczności lokalnej, dotyczący równości płci. Ale zwiększanie udziału kobiet w misjach zależy od polityki narodowej państw dotyczącej rekrutacji i zatrzymywania kobiet w wojskowych i cywilnych siłach zarządzania kryzysowego. Polska, dzięki możliwości realizacji kariery wojskowej dla kobiet, ma szanse przyłączyć się do krajów, które już dawno docenili korzyści płynące z czerpania z różnorodności kompetencji obu płci.

Należy mieć nadzieję, że najbliższe lata przynosą dalszy postęp w tym zakresie.

provided by experts from Training Centre for Peacekeeping Missions in Kielce.

The possibility of setting the role-model for women in local communities should be the reason to involve an increasing number of female servicemembers in the military and police missions. Missions set a model for the equality of rights in local communities. Number of women in the missions depends on national policy concerning the recruitment and service of women in military and civilian crisis management elements. Poland, due to the possibility of military service given to women, belongs to those nations which take advantage of various benefits provided by both genders.

We express the hope that women in the army have a promising future ahead of them.

Wydawca:

Stowarzyszenie Kombatantów Misji Pokojowych ONZ

Al. Niepodległości 141 pok. 407, 02-570 Warszawa
Tel./fax: 0(22) 6842456, e-mail: skmponz@wp.mil.pl

sfinansowano

z dodatkiem **Ministerstwa Obrony Narodowej**
www.wojsko-polskie.pl, www.mon.gov.pl
e-mail: promocja_obraonosci@wojsko-polskie.pl

